

1. Referentie

Referentie	Ceulemans, C., Degeeter, D., Hermans, G. & Mortelmans, D. (2001). <i>Behoeften aan opvang. Opvang van behoeften. Een behoeftenonderzoek naar buitenschoolse kinderopvang in de stad Antwerpen</i> . Onuitgegeven onderzoeksrapport, UA, Faculteit politieke en sociale wetenschappen.
Taal	Nederlands
ISBN	/
Publicatievorm	Onderzoeksrapport

2. Abstract

In dit onderzoek wordt de organisatie van de kinderopvang van kinderen van 3 – 12 jaar besproken in Groot-Antwerpen. Hiervoor werd bij een aanzienlijke groep ouders een schriftelijke vragenlijst afgenomen. In het eerste deel van het onderzoeksrapport wordt het onderzoek methodologisch toegelicht. Vervolgens worden de socio-economische gegevens van de respondenten besproken. In het derde deel wordt de huidige opvangsituatie besproken. Vervolgens worden de behoeften aan kinderopvang besproken en enkele spontane reacties van de ouders. In het zesde en laatste deel worden de belangrijke topics nogmaals samengevat en enkele beleidsaanbevelingen gedaan.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Kinderopvang
Trefwoord(en)	Antwerpen, behoeftenonderzoek, buitenschoolse kinderopvang, formeel netwerk, informeel netwerk

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	Cel Buitenschoolse kinderopvang van de Stad Antwerpen
Onderzoeker(s)	C. Ceulemans, D. Degeeter, G. Hermans & D. Mortelmans, m.m.v. licentiaatstudenten Departement Sociologie Faculteit Politieke en Sociale Wetenschappen UA Campus Drie Eiken Universiteitsplein 1 2610 Wilrijk Tel: 03/ 820 28 51 of 03/ 820 28 52 Fax: 03/ 820 28 82 http://www.ua.ac.be/psw

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Ervaren ouders een nood inzake buitenschoolse kinderopvang? Wat is de socio-economische situatie van de gezinnen die gebruik maken van kinderopvang? (socec) Hoe ziet de huidige opvangsituatie er uit? (huidig) Welke behoeften bestaan er aangaande de huidige kinderopvang? (behoefte)
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-	Literatuurstudie
-------------	------------------

methode	Kwantitatieve bevraging via schriftelijke (vragenlijst jaar: 2000).
Onderzochte groep	Ouders van leerlingen in de populatie 3-12 jarige leerlingen in Groot-Antwerpen Respons: 2037
Bereik	Lokaal (Antwerpen)

7. Resultaten

Sociaal-economisch	De gemiddelde leeftijd van de respondenten ligt tussen de 30 en 44 jaar. Het grootste deel van de onderzochte groep heeft de Belgische nationaliteit. Slechts een klein aantal respondenten heeft de Marokkaanse nationaliteit. De meesten van de respondenten leven samen met een partner. Gemiddeld bevinden zich twee kinderen in het gezin. Meer dan de helft van de gezinnen die de vragenlijst invulden zijn tweeverdieners. Bij een klein percentage is geen enkele ouder beroepsactief. Een derde werkt in shiften, de meerderheid tussen 8 en 18 uur en een derde werkt regelmatig 's nachts. Er bestaan nog steeds grote verschillen tussen het aantal uren die mannen en vrouwen werken. De meeste gezinnen kunnen met de opvanginstanties duidelijke afspraken maken over het moment van het afhalen van het kind. Iets minder dan de helft van de gezinnen is niet in staat om hun uren flexibel te laten variëren indien dit nodig blijkt voor de opvang. Meer dan de helft van de respondenten hebben hun werk of vrijetijdsactiviteiten aangepast omwille van de kinderopvang.
Huidig	Twee derden van de ondervraagde gezinnen maakt gebruik van kinderopvang. Het aantal gezinnen dat beroep doet op kinderopvang lijkt te variëren naar district. Gemiddeld wordt voor twee kinderen per gezin gebruik gemaakt van de kinderopvang. Respondenten zonder partner lijken sneller geneigd beroep te doen op kinderopvang, vooral alleenstaande vrouwen. Nooit gehuwden, feitelijk gescheiden en uit de echt gescheiden ouders maken vooral gebruik van kinderopvang. Het gebruik maken van kinderopvang hangt samen met het opleidingsniveau, hoe hoger geschoold, hoe meer men gebruik maakt van kinderopvang. De beroepssituatie hangt eveneens samen met het gebruik maken van kinderopvang. Ouders met Belgische nationaliteit maken meer gebruik van kinderopvang. Het verschil in gebruik van kinderopvang door allochtone en autochtone gezinnen wordt vooral verklaard door de beroepssituatie. Culturele verschillen spelen echter ook een rol. Het beroep doen op kinderopvang neemt toe met het aantal uren dat men werkt. Hoe meer men verdient, hoe meer men gebruik maakt van de kinderopvang. Voor voor- en naschoolse opvang doen ouders vooral beroep op de school. Op woensdagnamiddagen, vrije schooldagen, wanneer het kind ziek is en op onverwachte periodes nemen vooral grootouders en familie de opvang voor hun rekening. Bijna een kwart van de respondenten doet beroep op het speelplein gedurende de schoolvakanties. 's Nachts en in het weekend wordt vooral beroep gedaan op de babysit. De opvang die het meest frequent gebruikt wordt, is de school. Een derde van de respondenten vindt de opvang erg goedkoop. Van de informele opvang wordt het meest gebruik gemaakt. Op een tweede plaats komt de school. De informele opvang scoort hoog wat betreft het overleg plegen over de activiteiten, het actief bezig zijn met de kinderen, de soepele uren en het niet moeten meebrengen van eten. Uitstapjes en buiten spelen scoren minder goed. De kribbe, de onthaalmoeder en het speelplein scoren goed wat betreft buiten spelen en uitstapjes. Minder goed scoren ze op het vlak van actief bezig zijn met de kinderen. De school scoort minder goed qua flexibele openingsuren en het aantal uitstapjes. Voor het informele netwerk wordt aangesproken voor onverwachte situaties.
Behoefte	Probleemmomenten voor het vinden van kinderopvang zijn vooral: de weekdagen voor zeven uur, de zomervakantie, vrije schooldagen en korte vakanties. Vooral bij alleenstaanden komt dit het best tot uitdrukking. Ook allochtone gezinnen lijken meer de invloed te ondervinden van deze probleemmomenten. De meerderheid wil vooral opvang in de buurt van huis of school.

	Voor opvang tijdens de schooldagen wordt de school zelf geprefereerd. Voor opvang buiten school wordt vooral beroep gedaan op het informele netwerk. Tijdens de vakantie heeft bijna de helft geen opvang voor de kinderen nodig. Van de overigen wil de meerderheid opvang in de school georganiseerd zien. De meerderheid wil liefst een binnenshuis opvang voor de zieke kinderen, dit omwille van de vertrouwde omgeving. Voor nachtopvang zijn er niet veel gegadigden, zij die het toch wensen, willen dit zoveel mogelijk binnenshuis doen omwille van de vertrouwde omgeving. Voor korte periodes heeft meer dan de helft van de respondenten geen opvang nodig, voor de anderen is de wens naar opvang binnen als buiten huis even groot. Ongeveer een vijfde van de respondenten wil graag beroep doen op een opvang, maar doen dit momenteel niet omwille van de kostprijs, openingsuren,... Ook zijn er een aantal organisaties waar de ouders wel beroep op doen, maar liever niet willen. De grootste reden hiervoor is dat men z'n kind liever zelf wil opvangen. Waarom men er dan toch gebruik van maakt, is omdat er geen alternatieven voorhanden zijn. De belangrijkste kwaliteitsvereisten die ouders aan de kinderopvang stellen, zijn veiligheid, aandacht voor gezondheid en hygiëne, de beschikbare ruimte,...
--	--

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/

9. Beleidsaanbevelingen

Ja

10. Samenvatting

In dit onderzoeksrapport wordt het onderzoek naar de behoefte naar buitenschoolse kinderopvang in Groot-Antwerpen besproken. Dit onderzoek nam plaats in 2000, er werden schriftelijke vragenlijsten afgenomen bij een representatieve steekproef van Groot-Antwerpen. Aldus wil men een beeld scheppen van de behoeften aan kinderopvang e.d.

In een eerste deel wordt het onderzoek methodologisch toegelicht. Steekproefgrootte, wijze van onderzoek en afname,... worden er besproken. In het volgende deel worden de resultaten van het onderzoek besproken en toegelicht.

Vooreerst wordt stilgestaan bij de socio-economische situatie van de respondenten. Hier wordt ondermeer de vraag behandeld wie de vragenlijst invulde, dit blijkt grotendeels over vrouwen te gaan. Ook wordt gepeild naar de leeftijd van de respondenten, de nationaliteit, de gezinssamenstelling –zowel naar burgerlijke staat als feitelijke situatie – het taalgebruik in het gezin en de socio-professionele situatie van het gezin.

Daaropvolgend wordt de huidige opvangsituatie onder de loep genomen. Er wordt ondermeer bekeken hoe het zit met het gebruik van buitenschoolse opvang, tevens worden demografische en andere kenmerken uit het tweede deel gekoppeld aan de huidige opvangsituatie. Zo blijkt onder andere dat heel veel alleenstaanden hier gebruik van maken. Vervolgens wordt nagegaan hoe vaak en wanneer men gebruik maakt van buitenschoolse kinderopvang. Daarnaast worden ook kostprijs en het types opvanginstanties besproken. Grosso modo onderscheidt men een informeel en formeel netwerk.

In het vierde deel wordt in het bijzonder gepeild naar de behoeften aan kinderopvang. Zo worden enkele probleemmomenten blootgelegd, o.a. in de weekdagen voor zeven uur 's ochtends. Ook worden voorkeuren met betrekking tot de kinderopvang besproken. De meerderheid heeft immers liefst de kinderopvang in de buurt van huis of school. Eveneens worden de wensen besproken, nl. welk soort opvang ouders willen gebruiken maar dit omwille van verschillende redenen niet kunnen. Daarnaast stelt men vast dat ouders soms beroep moeten doen op opvanginstanties maar dit eigenlijk niet willen. De grootste reden hiervoor is het gebrek aan alternatieven. Wanneer gepeild wordt naar de criteria die ouders stellen aan de kinderopvang, zien we dat veiligheid, gezondheid en hygiëne het hoogst scoren.

In het vijfde en voorlaatste deel wordt enkele losstaande reacties van enkele respondenten geventileerd. Deze reacties handelen over personeel, kostprijs, aanbod, kwaliteit, informatie en andere.

Tot slot worden de belangrijkste resultaten uit het onderzoek nog even op een rijtje gezet, gekoppeld aan enkele beleidsaanbevelingen.